

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 23 stycznia 2023 r.

Pozycja 20

POSTANOWIENIE z dnia 28 grudnia 2022 r. Sygn. akt Ts 99/22

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Bogdan Świączkowski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej E.H., S.K., T.C. (D.), R.S.H. o zbadanie zgodności:

art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r. poz. 2278) w zakresie, w jakim:

- a) „różnicuje sytuację cudzoziemców – spadkobierców testamentowych od cudzoziemców – spadkobierców ustawowych, wprowadzając tylko dla pierwszych z wymienionych wymóg uzyskania zezwolenia ministra właściwego dla spraw wewnętrznych dla skutecznego nabycia w drodze dziedziczenia wchodzącej w skład spadku nieruchomości”,
- b) „termin na złożenie wniosku o uzyskanie zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych na nabycie, wchodzącej w skład spadku, nieruchomości biegnie od chwili otwarcia spadku, a nie od chwili dowiedzenia się o zaistnieniu przesłanek powodujących konieczność uzyskania przez spadkobierców testamentowych tego zezwolenia”,

z art. 64 ust. 1 i 2 w związku z art. 32 ust. 1 i 2, art. 21 ust. 1 i 2 oraz art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 9 maja 2022 r. (data nadania) E.H., S.K., T.C. (D.), R.S.H. (dalej: skarżący), reprezentowani przez pełnomocnika z wyboru, wystąpili z żądaniem przytoczonym w komparycji niniejszego postanowienia na tle następującego stanu faktycznego.

Pismem z 7 listopada 2019 r. skarżący, będący obywatelami Izraela, wnieśli do Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji wnioski o wydanie zezwolenia lub o promesę wydania zezwolenia na nabycie udziałów w nieruchomości położonej w Ł., składającej się z działki gruntu nr [...] o powierzchni 0,2973 ha, dla której Sąd Rejonowy w Ł. XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą (dalej: nieruchomość). W uzasadnieniu

wniosku skarżący wskazali, że odziedziczyli w drodze testamentu udziały w nieruchomości po swojej powinowatej, zmarłej 1 września 2009 r. w Kanadzie.

Decyzją nr [...] z 3 sierpnia 2020 r. ([...]) Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji odmówił wydania zezwolenia na nabycie (pkt 1) oraz odmówił wydania promesy – przyrzeczenia wydania zezwolenia na nabycie (pkt 2), w drodze dziedziczenia testamentowego przez skarżących udziałów wynoszących 1/16 i po 1/48 części w prawie własności nieruchomości. W uzasadnieniu wskazano, że wydanie zezwolenia nie jest możliwe, ponieważ wniosek o wydanie zezwolenia, jak i promesy zezwolenia został złożony po upływie dwuletniego terminu ustanowionego w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r. poz. 2278; dalej: u.n.n.p.c.).

Na powyższą decyzję skarżący złożyli skargę, którą Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. oddalił wyrokiem z 19 marca 2021 r. (sygn. akt [...]). Uzasadniając wyrok sąd podkreślił, że dwuletni termin do złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na nabycie nieruchomości przewidziany w art. 7 ust. 3 u.n.n.p.c. rozpoczyna swój bieg w chwili otwarcia spadku, a zatem w chwili śmierci spadkodawcy i nabycia spadku przez spadkobierców. Wobec złożenia wniosku o wydanie zezwolenia na nabycie nieruchomości 7 listopada 2019 r., a więc po upływie prawie dziesięciu lat od otwarcia spadku, skarżący nie mogli skutecznie podważyć zasadności rozstrzygnięcia organu administracyjnego.

Wyrokiem z 11 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]) Naczelny Sąd Administracyjny oddalił skargę kasacyjną skarżących.

Zdaniem skarżących zakwestionowany art. 7 ust. 3 u.n.n.p.c. narusza konstytucyjne prawo dziedziczenia (art. 64 ust. 1 Konstytucji), a także prawo do równego traktowania i niedyskryminacji (art. 32 ust. 1 i 2 Konstytucji), w tym skonkretyzowane prawo do równej ochrony prawa dziedziczenia (art. 64 ust. 2 Konstytucji) w związku z naruszeniem konstytucyjnej zasady ochrony prawa dziedziczenia i prawa własności (art. 21 ust. 1 i 2 Konstytucji) oraz konstytucyjnych przesłanek ograniczenia zakresu korzystania z konstytucyjnych praw i wolności (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygnięcia. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

2. W ocenie Trybunału skarga spełnia przesłanki przekazania jej do kontroli merytorycznej, gdyż:

- została sporządzona przez adwokata, który przedłożył stosowne pełnomocnictwa,
- przysługująca skarżącym droga prawna została wyczerpana, ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 11 stycznia 2022 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwyczajny środek zaskarżenia,

- skarżący dochowali trzymiesięcznego terminu do wniesienia skargi zastrzeżonego w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK, albowiem wskazane powyżej rozstrzygnięcie Naczelnego Sądu Administracyjnego, wraz z uzasadnieniem, zostało doręczone skarżącym 9 lutego 2022 r., natomiast skarga została wniesiona do Trybunału 9 maja 2022 r. (data nadania),

– w skardze został określony przedmiot kontroli, tj. art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2017 r. poz. 2278; dalej: u.n.n.p.c.).

3. Zdaniem skarżących art. 7 ust. 3 u.n.n.p.c. narusza ich prawa w dwojaki sposób. Po pierwsze, różnicuje sytuację cudzoziemców, którzy są spadkobiercami testamentowymi w stosunku do cudzoziemców będących spadkobiercami ustawowymi, wprowadzając tylko dla tych pierwszych wymóg uzyskania zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych dla skutecznego nabycia w drodze dziedziczenia wchodzącej w skład spadku nieruchomości. Po drugie, przepis ten narusza prawa skarżących w zakresie, w jakim termin na złożenie wniosku o uzyskanie zezwolenia ministra właściwego do spraw wewnętrznych na nabycie wchodzącej w skład spadku nieruchomości biegnie od chwili otwarcia spadku, a nie od chwili dowiedzenia się o zaistnieniu przesłanek powodujących konieczność uzyskania przez spadkobierców testamentowych tego zezwolenia.

4. W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżących zarzuty nie są oczywiście bezzasadne, Trybunał Konstytucyjny – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.